

67. SÖDRESLÄTT GPS 57.3770341, 14.5963779

Riktigt när backstugan Södreglätt – Södraslätt står det ibland – kom till, kan inte utläsas. I den husförhörlängd, som börjar 1811, bor klockaren Anders Abrahamsson med hustru och två söner i "Backstugan" "På Stommens ägor". I nästa längd, 1817–24, bor paret Abrahamsson – sönerna är då utflugna – i Södreslätt, som ingår bland "Backstugor under Ljunga Lillegl". Troligen avses samma stuga.

Anders Abrahamsson tycks inte ha varit född i socknen, men han hade nog vuxit upp där – år 1794 ber han nämligen sockenstämman "hågkomma hans gamla moder" "som bott i socknen i 43 år. Han ville alltså, att hon skulle få någon form av fattighjälp. Abrahamsson hade antagits som klockare på stämman 5 juni 1786 och fick då i lön 6 skäppor säd per år från varje hemman. Senare ökades lönen något genom att arbetsuppgifterna blev flera, t.ex. bestämdes 1807, att klockaren skulle baka oblaterna mot en ersättning av 16 skilling – komministern, som tidigare skött om den här saken, avsåg sig. År 1816 höjdes arvodet till 1 Rd, eftersom det fina vetemjölet blivit så dyrt.

Abrahamsson och hustrun Catrina Persdotter dog med knappt en månads mellanrum i februari-mars 1820.

Efterträdare i stugan blev yngste sonen Isac Andersson, som nyligen gift sig med Anna Catharina Magnidotter, som var född i Broddanäs. I längden 1811-15 noteras, för Isac, att han är "pucklig och ej arbetsfö" . Uppgiften återkommer aldrig, men något tyngre arbete kanske Isac inte orkade utföra - 1829-35 står han som "Socknelumpsamlare" och 1836-40 som "Lumpsamlare till Nyholm" . Nyholm var ett pappersbruk, som i likhet med andra sådana inrättningar hade uppköpare, som gick omkring i stugorna och köpte upp utslitna textilvaror, som blev grundmaterial för papperstillverkningen.

Vad Isac i fortsättningen sysslade med, framgår inte. Snart står, att han och hustrun "njuta fattighjelp" – de tre egna döttrarna och Anna Catharinag Fredrika hade då lämnat hemmet. Anna Catharina dog 1849 och Isac gifte efter något år om sig med Lena Gertensdotter, som sedan 1834 var änka efter soldaten Peter Kam på NO 77 Näset. Efter ett par år flyttade även Lenas äldsta dotter, Anna Catharina Petersdotter, till Södreslätt. Om henne står, att hon är "Sjuklig, Barnalärlarinna". Dock var det inte värre med henne än att hon 1859 gifte sig och flyttade till Bringetofta.

Sedan dottern flyttat, bor Isac och Lena ensamma kvar i Södreslätt, nu som "fattighjon". Efter Lenas död 1870 blir det lite otydligt i husförhörlängden och Södreslätt blandas ihop med Källeberg. Troligen flyttade Sven Gustaf Malmqvist med hustrun Fredrika Nilsson och de tre yngsta barnen till Södreslätt från Källeberg, som då lades öde. I varje fall skrivs familjen Malmqvist i Södreslätt från omkring 1872-73. Gamle Isac Andersson står då som inhyes, men han avled redan 1872. Fredrika Nilsson var f.ö. väl hemma i Södreslätt - hon hade vuxit upp där som den ovannämnda dottern till Isacs första hustru.

Också Malmqvists tre yngsta barn lämnade snart hemmet – de båda äldsta hade flyttat redan under Källebergstiden. Sonen Claes Johan gifte sig 1877 och bodde se- dan ett par år i samhället, i Nyslätt d v s Sandsjövägen 10. År 1880 for han med hustru och barn till Amerika och följdes året därpå av den 66-åriga modern Fredrika Nilsdotter, som blivit änka 1879.

Nya invånare i Södreslätt blev änkan Anna Nilsdotter Dal hon står som ägare – och hennes unge gon Karl Hilbert Olsson. Pojken, som trots sin ungdom är husar , flyttar redan 1883 till Malmö och modern flyttar året därpå till Hjälmteryd, som hon kommit från.

Hur det sedan blev med ägareförhållandena, framgår inte av husförhörlängden.

Nästa familj i Södreslätt står åtminstone de första åren som "boende" i stugan. Det är Karl Johan Gustafsson med hustrun Anna Sofia Gustafsdotter och fem barn, som kommer hit från att ha varit inhysta i fattigstugan sedan 1880. De hade först bott i den gamla backstugan Holmåkra vid Sandsjövägen i samhället. Gustafsson, som var från Nydala, står i Holmåkra som "arbetskarl" och det förblev han väl, även om det inte nämns i Södreslätt. Anna Sofia hade nästan "kommit hem" – hon var född i Svenstorp och hade vuxit upp i Annetorp som dotter till Gustaf Petersson. När namnskylden till Södreslätt sattes upp 1884, var det flera, som berättade om Karl Johan Gustafsson – det var väl inte egna minnen utan hörsägnar. Att han av nu okänd anledning kallades Jigen (med grav accent) , mindes många. Det sades också, att Oscar Wetterholm i Kistegård hade ett talesätt, som han använde då och då – "Det är inget och förkasta, sa Jisen om hästahuvudet". Ursprunget till det här uttrycket kom ingen ihåg. Vidare berättades, att Jisen var en ivrig jägare och att han hade en mycket fin jakthund. Denna sålde han långt norrut till någon plats ovanför Vättern. Men efter en vecka var hunden hemma igen!

De fyra äldsta barnen lämnade hemmet för gott i 20–25-årsåldern. Sonen Johannes August blev skräddare, tog sig namnet Palgren och flyttade till Halmstad 1899 . Den yngsta, Gerda Sofia, var sjuklig och dog 1908.

Karl Johan Gustafsson avled 1913. Hustrun bodde ensam kvar till sin död 1922 – av någon nu glömd anledning blev hon känd som "Anna på kammarn" .

Efter Anna Sofia skrivs Lisa Maria Johannesson i Södreslätt. Lis-Mari, som hon kallades, var välkänd i byn; hon städade skolan, som låg mitt emot Södreglätt på andra sidan vägen. Lis-Mari hade flyttat till socknen från Bringetofta 1890 och skrivs då i Hennikahemmet och senare i Örsbyholms Bengtsgård. Om hon där varit anställd som piga hos familjen Söderqvist, som ägde båda ställena, är osäkert. Åtminstone på senare år står hon som "boende" . Kanske blev hon skolstäderska redan vid inflyttningen till socknen. Carl Holmqvists tre äldsta barn i Nyängen minns i varje fall i en intervju 1970, att Lis-Mari städade och eldade i skolan under deras tid och de var födda 1886–92. Enligt vad som berättades vid stolpsättningen 1984 hade Lis-Mari fått bo i det gamla missionshuset, när det byggts 1911. Det låg strax intill Södreslätt och skolan och Lis-Mari fick alltså nära till arbetet. (Det nya missionshuset byggdes 1937 på samma plats.) På ett skolkort från 1913 är Lis-Mari med – en liten gumma i vitt huckle sitter bland barnen framför skolan. Syskonen Holmqvist berättar också, att Lis-Mari även högg veden till kaminen i skolsalen – dock inte alltid, ty ibland fick skolpojarna stanna kvar och hugga en del!

Lis-Mari avled 1931 i sitt åttiotredje år. Efter henne står ingen skriven i stugan, men det sades, att Enok i Filebo bodde i den en tid. Stugan var liten och mörk med vedbod på ena gaveln och låg omgiven av en gårdsgård helt nära vägen mitt emot skolhuset, nuvarande Församlingsgården. Den revs omkring 1937, när det nya missionshuset byggdes.

<u>B. Södreslätt</u>		Ljunga Södergård	
Kl. Anders Abrahamsson	född 1745		
h. Catrina Persdtr	" 1754 i Ljunga		
s. Johan	" 1793 " "	1814 t. oläsl.	
s. Isac	" 1796 " "	se nedan	
M. Isac Andersson	född 1796 i Ljunga		
h. Anna Catharina Magnidtr	" 1790 " "		
hennes d. Fredrika Nilsdtr	" 1815 " "	1830 t. Ljunga stom	
d. Stina Catharina	" 1819 " "	1836 t. Mejensjö Söder;	
d. Lena Lisa	" 1822 " "	1839 t. Ljunga Lillegd	
2h. Lena Gertensdtr	" 1801 " Hjälmteryd		

Pig. Anna Catharina Petersdtr	född 1827 i Ljunga	
Sven Gustaf Malmqvist	född 1815 i Hylletofta	
h. Fredrika Nilsdtr	" 1815 " Ljunga	
s. Claes Johan	" 1851 " "	1877 t. Nyslätt
d. Justina Lovisa	" 1854 " "	1873 t. Ljunga Södergd
d. Anna Charlotta	" 1857 " "	1878 t. Mossaryd Söder
Änk. Anna Nilsdtr Dal	född 1829 i St. Harrie	
s. Karl Hilbert Olsson	" 1866 " Nässjö	

Karl Johan Gustafsson	född 1831 i Nydala	
h. Anna Sofia Gustafsdtr	" 1845 " Ljunga	
s. Karl Laurentius	" 1873 " "	1893 t. Vallsjö
d. Mathilda Augusta Constantia	" 1875 " "	1898 t. Jönköping
s. Johannes August	" 1877 " "	1899 t. Halmstad
s. Axel Wilhelm	" 1880 " "	1902 t. Hakarp
d. Gerda Sofia	" 1884 " "	död 1908
Städ. Lisa Maria Johannesson	född 1848 i Vrigstad	